

Аналіз фінансової звітності кредитних спілок-членів ВАКС станом на 01.10.2014 року

Гучні події в Україні у першій половині 2014 року, а саме протистояння в центрі столиці, анексія Криму, неоголошена війна на Сході, призвели до політико-економічної та соціальної кризи в країні. Ми стали свідками значного знецінення національної валюти, падіння реального сектора економіки, різкого зниження реальної заробітної плати на фоні швидкого зростання споживчих цін. Як підсумок, знизилася купівельна та кредитоспроможність українців. Внаслідок різкого падіння платоспроможності населення спостерігається погіршення показників кредитних спілок-членів ВАКС протягом 9 місяців 2014 року (рис. 1).

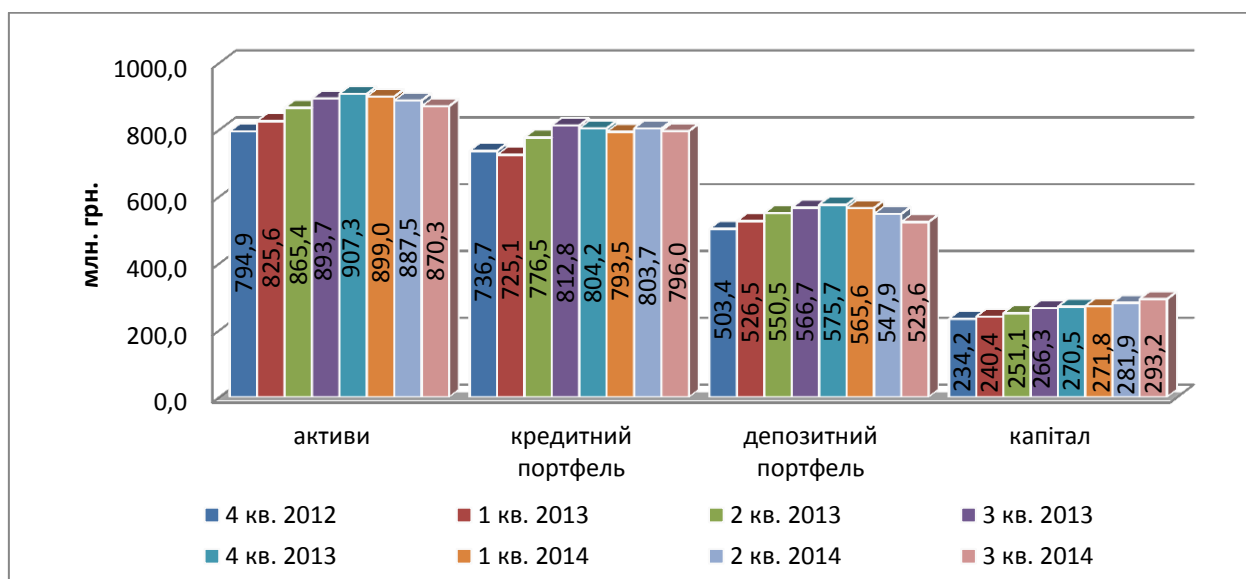

Рис. 1. Динаміка змін основних показників діяльності 125 КС-членів ВАКС (на кінець періоду)

Зазначимо, дані за 9 місяців вказані без урахування звітних даних 9 кредитних спілок тимчасово окупованого АР Крим і 6 кредитних спілок Сходу.

Членами ВАКС станом на 01.10.2014 р. є 140 кредитні спілки, які охоплюють всі регіони України.

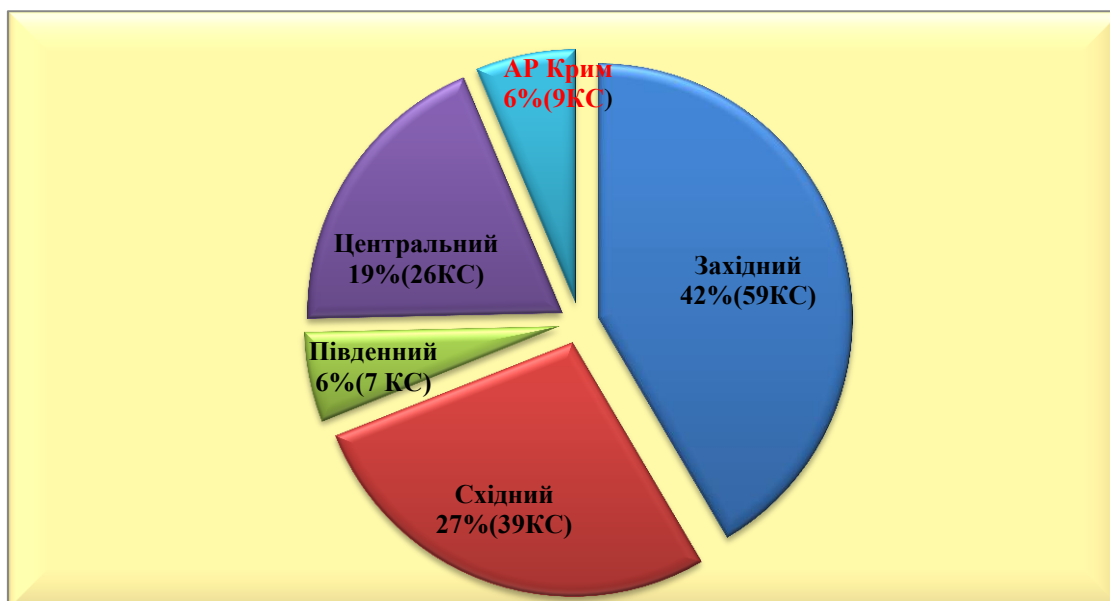

Рис. 2. Регіональна структура членів ВАКС

Найбільша кількість членів ВАКС (59 КС) зосереджена на Заході, менше всього кредитних спілок (7 КС-членів ВАКС) на Півдні України. Кредитні спілки-члени ВАКС Східного регіону займають 27 % (39 КС) у загальному членстві асоціації. У центральному регіоні працюють 26 кредитних спілок, які є членами ВАКС (рис. 2).

Ураховуючи проблеми, з якими ринок кредитної кооперації України стикнувся 2014-го, коли спостерігався стрімкий відтік вкладників і значне зниження платоспроможності позичальників, спілки продовжували проводити доволі обережну фінансову політику. Внаслідок цього, станом на 01.10.2014 року кількість членів КС-ВАКС становила 431,4 тисяч громадян, що на 8,6 % менше порівняно з початком року та на 7,9 % менше в порівнянні з аналогічним періодом 2013-го. Зокрема, 19 тисяч (4,4 %) громадян розмістили в кредитних спілках-членах ВАКС свої заощадження у вигляді вкладів, а 101,7 тисячі (23,5 %) пересічних українців мають діючі кредитні договори (рис. 3).

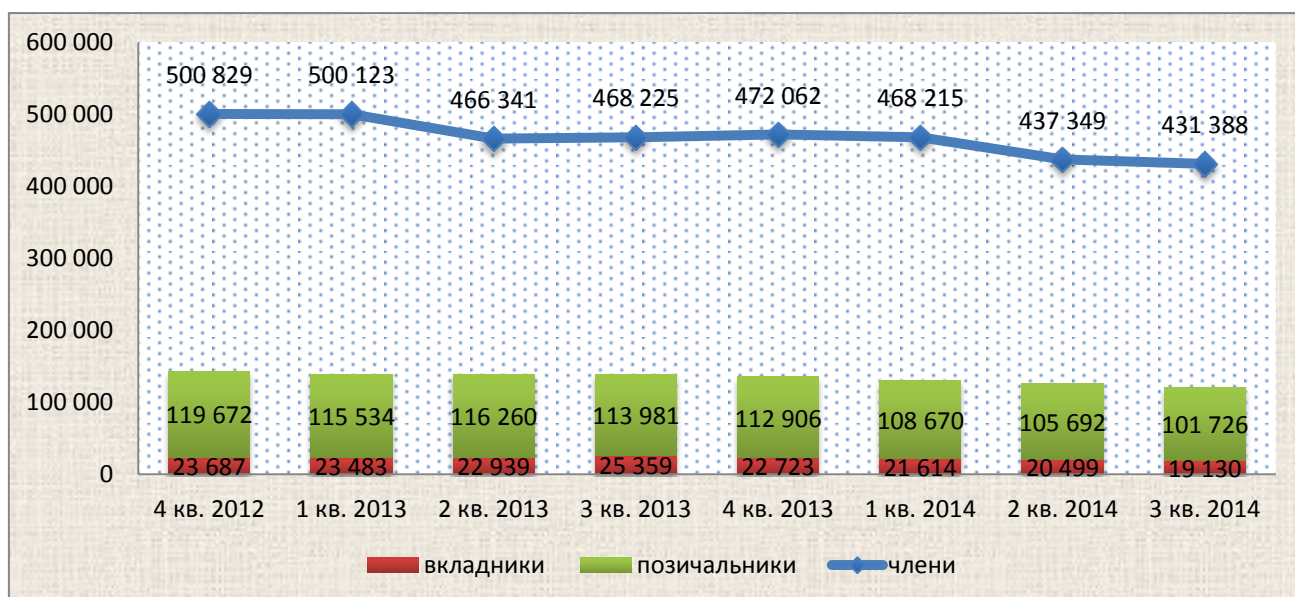
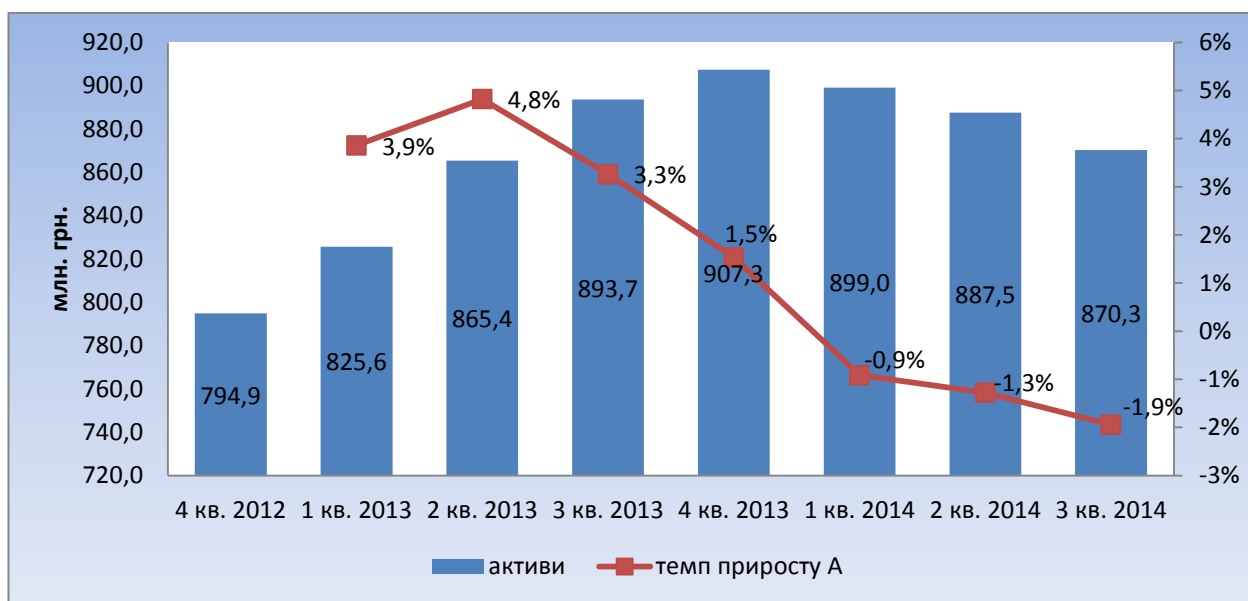

Рис. 3. Динаміка зміни кількості членів у 125 КС-членах ВАКС (на кінець періоду)

За даними асоціації, з початку 2014 року загальна сума активів кредитних спілок-членів ВАКС зменшилась на 3,7 % і станом на 01.10.2014 року склала 870,3 млн грн.

Порівняно з аналогічним періодом 2013 року активи кредитних спілок-членів ВАКС зменшились на 2,6 %.

Така динаміка активів у 2014-ому відбулася за рахунок відтоку коштів, що були спрямовані на високоліквідні активи, а саме короткострокові фінансові інвестиції (грошові кошти на депозитних рахунках у банках).

Отже, в структурі активів кредитних спілок-членів ВАКС з початку 2014 року зменшилась сума фінансових інвестицій на 64 % — до 22,8 млн грн. Також, за цей же період спостерігається зменшення на 1 % кредитів, наданих своїм членам,. Станом на 01.10.2014 року структура активів кредитних спілок-членів ВАКС була такою (рис. 4):

- 83,3 % — кредитний портфель (дебіторська заборгованість);
- 2,4 % — фінансові інвестиції;
- 0,001 % — інші продуктивні активи;
- 8,3% — грошові кошти;
- 1,6 % — інші непродуктивні активи;
- 4,0 % — основні засоби;
- 0,2 % — капітальні інвестиції;
- 0,08 — витрати майбутніх періодів;

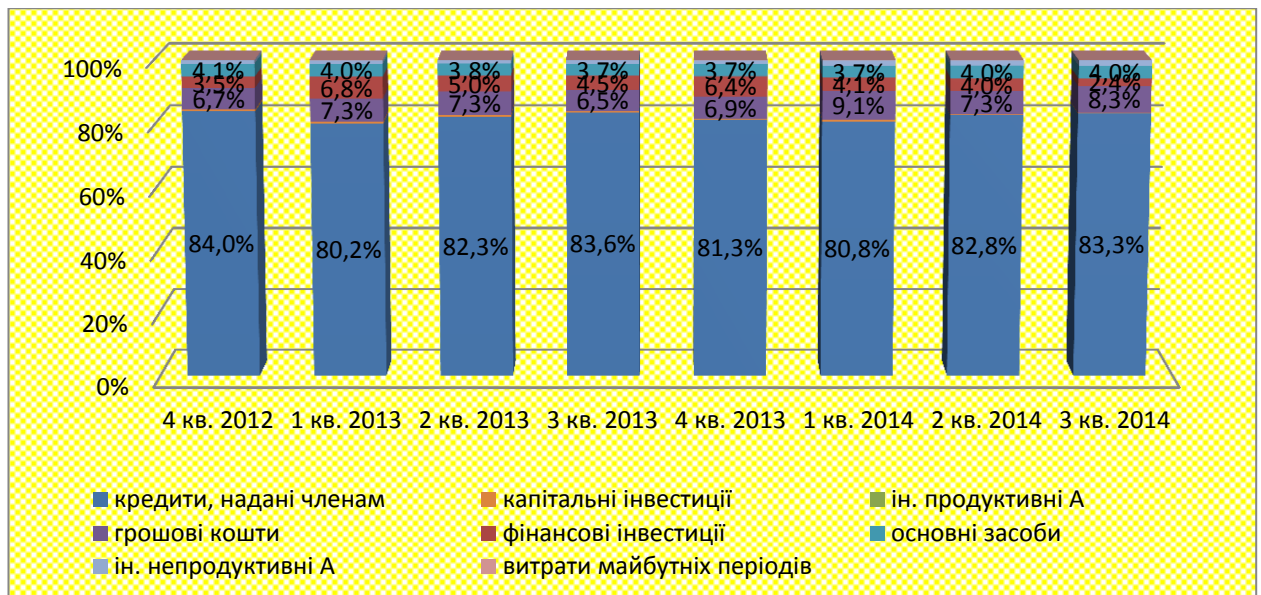

Рис. 4. Динаміка змін обсягу загальних активів 125 КС-членів ВАКС (на кінець періоду)

Враховуючи зазначені події в країні, більшість кредитних спілок-членів ВАКС вжили заходи задля зменшення ризиків. Зокрема, обмежили кредитування, підвищивши вимоги до потенційних позичальників, аби убезпечити себе від зниження якості кредитного портфеля. Дотримуючись зазначених вище пріоритетів, обсяг кредитування своїх членів за підсумками 9 місяців 2014 року порівняно з 9 місяцями 2013 року зменшився на 110,5 млн грн (13,8 %). У той же час, розмір середнього кредиту, наданого одному члену, збільшився до 8 тис. грн, тоді як станом на 01.10.2013 року цей показник сягав 7,1 тис. грн.

Внаслідок зменшення обсягу кредитування спостерігається зменшення суми кредитного портфеля кредитних спілок-членів ВАКС. Так з початку 2014 року кредитний портфель спілок асоціації зменшився на 8,2 млн грн (1 %) та станом на 01.10.2014 року склав 796,0 млн грн (рис. 5).

Рис. 5. Динаміка змін обсягу загального кредитного портфеля 125 КС-членів ВАКС і загальної заборгованості в ньому за неповернутими та простроченими кредитами (на кінець періоду)

За даними Асоціації найбільшу частину кредитів, наданих своїм членам (51 %), КС-члени ВАКС надали на термін понад 12 місяців, але значна частка припадає на кредити з

терміном погашення від 3 до 12 місяців — 48 %. Незначну частку кредитного портфеля, а саме 1 % (9,8 млн грн), складають кредити з терміном погашення до 3 місяців (рис. 6).

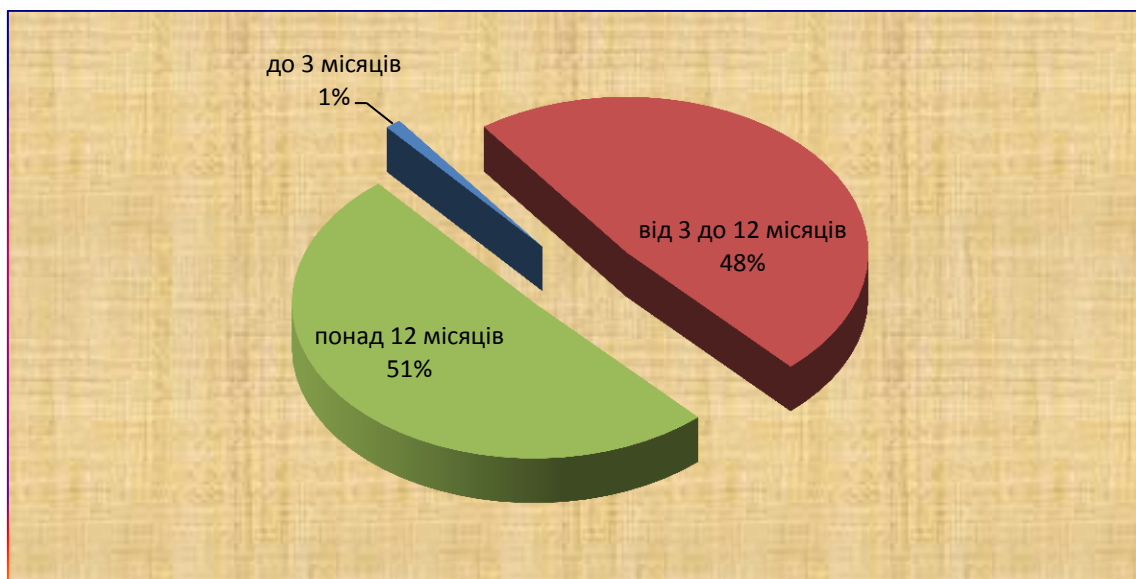

Рис. 6. Структура кредитного портфеля 125 КС-членів ВАКС за терміном погашення (станом на 01.10.2014 р.)

Як і в попередні періоди, найбільше кредитів кредитні спілки-члени ВАКС надають на споживчі потреби: придбання техніки для дому, оплату навчання, відпочинок, весілля, лікування тощо. Питома вага споживчих кредитів складає понад 62 % (492 млн грн) усього кредитного портфеля.

Кредити, надані на придбання, будівництво, ремонт житла, станом на 01.10.2014 року склали 19 % портфеля (152,7 млн грн). Значну частку займають комерційні кредити — 12 % (92,9 млн грн). Кредити на ведення селянських і фермерських господарств поки що займають незначну частку в загальному обсязі наданих кредитів — по 4 і 3 % (34,6 млн грн і 23,8 млн грн) відповідно (рис. 7).

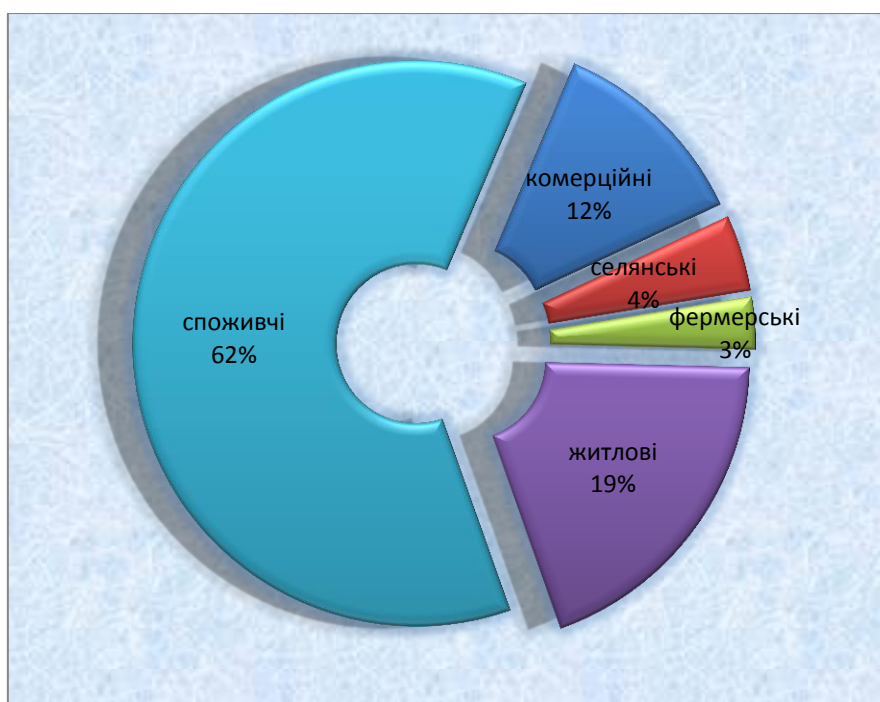

Рис. 7. Структура кредитного портфеля 125 КС-членів ВАКС (станом на 01.10.2014 р.)

Варто зазначити, що **кредитні спілки-члени ВАКС сформували резерв забезпечення покриття втрат від неповернутих позичок у повному обсязі в той час, коли** питома вага заборгованості по неповернутим і простроченим кредитам у кредитному портфелі зростає й склала 16,5 % портфеля.

У структурі заборгованості по неповернутим і простроченим кредитам все ще переважають неповернені кредити терміном понад 12 місяців, питома вага яких зменшилась і станом на 01.10.2014 р. склала 45 % (58,3 млн грн). Однак, як уже було зазначено вище, на фоні суспільно-економічних подій, спостерігається зростання частки прострочення кредитів першого (від 91 до 180 днів) і другого (від 181 до 365 днів) рівнів простроченості. Простроченість кредитів першого рівня за січень — вересень 2014 року зросла на 12,6 млн грн і склала 35,5 млн грн (27 %) від усієї заборгованості. За цей же період простроченість кредитів другого рівня зросла до 8 млн грн. Частка простроченості кредитів третього рівня (від 181 до 365 днів), як і в попередні періоди, залишається на рівні 11,2 % всієї заборгованості (рис. 8).

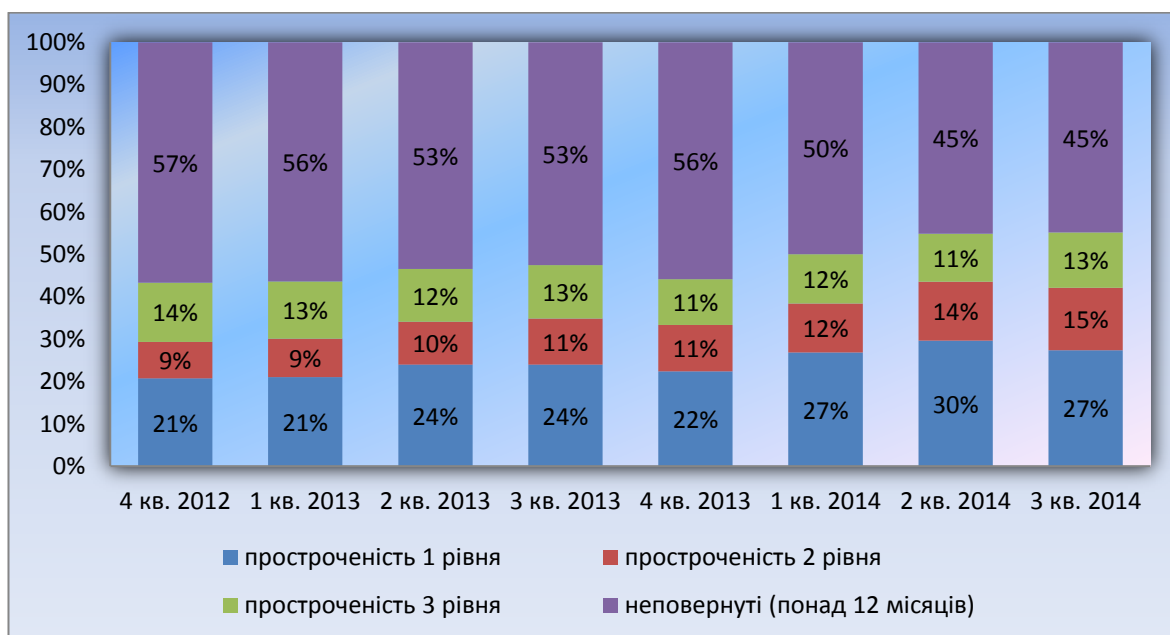

Рис. 8. Динаміка зміни структури заборгованості за неповернутими та простроченими кредитами 125 КС-членів ВАКС (на кінець періоду)

За даними Асоціації, за січень — вересень 2014 року стрімко зменшився депозитний портфель. Зазначимо, в 3-ому кварталі 2014 року сума внесків (вкладів) на депозитних рахунках кредитних спілок-членів ВАКС зменшилась на 10,4 млн грн (1,7 %), тоді як разом у двох попередніх кварталах поточного року ця сума була зменшена на 35,4 млн грн (5,9 %). Отже, з початку року депозитний портфель кредитних спілок-членів ВАКС зменшився на 9 % (52,1 млн грн) і станом на 01.10.2014 року склав 523,6 млн грн. Порівняно з аналогічним періодом 2013-го цей показник зменшився на 7,6 %.

Середня сума внеску (вкладу) на депозитний рахунок кредитних спілок-членів ВАКС склала 27,4 тис. грн.

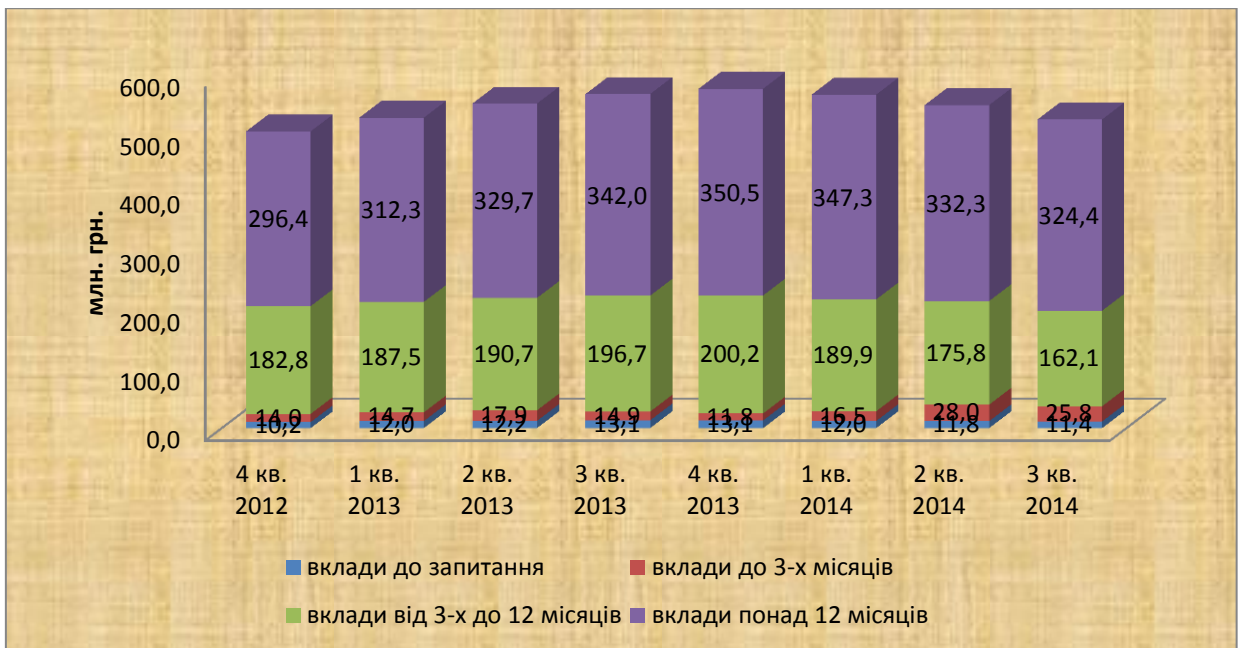

Рис. 9. Динаміка зміни структури депозитного портфеля 125 КС-членів ВАКС (на кінець періоду)

Основну частку депозитного портфеля, а саме 62 % (324,4 млн грн) займають довгострокові вклади (понад 12 місяців). Майже третину портфеля, а саме 31 % (162,1 млн грн) складають середньострокові вклади (від 3 до 12 місяців). Вклади до запитань і короткострокові вклади (до 3-х місяців) в структурі портфеля становлять 2 % (11,4 млн грн) і 5 % (25,8 млн грн) відповідно (рис. 9).

Кредитні спілки-члени ВАКС залишаються найбільш капіталізованими кредитними спілками України, які власним капіталом покривають кожну другу гривню вкладу. Зокрема, капітал кредитних спілок-членів ВАКС станом на 01.10.2014 року складає 293,2 млн грн, з яких 69,4 % — резервний капітал спілок (рис. 10).

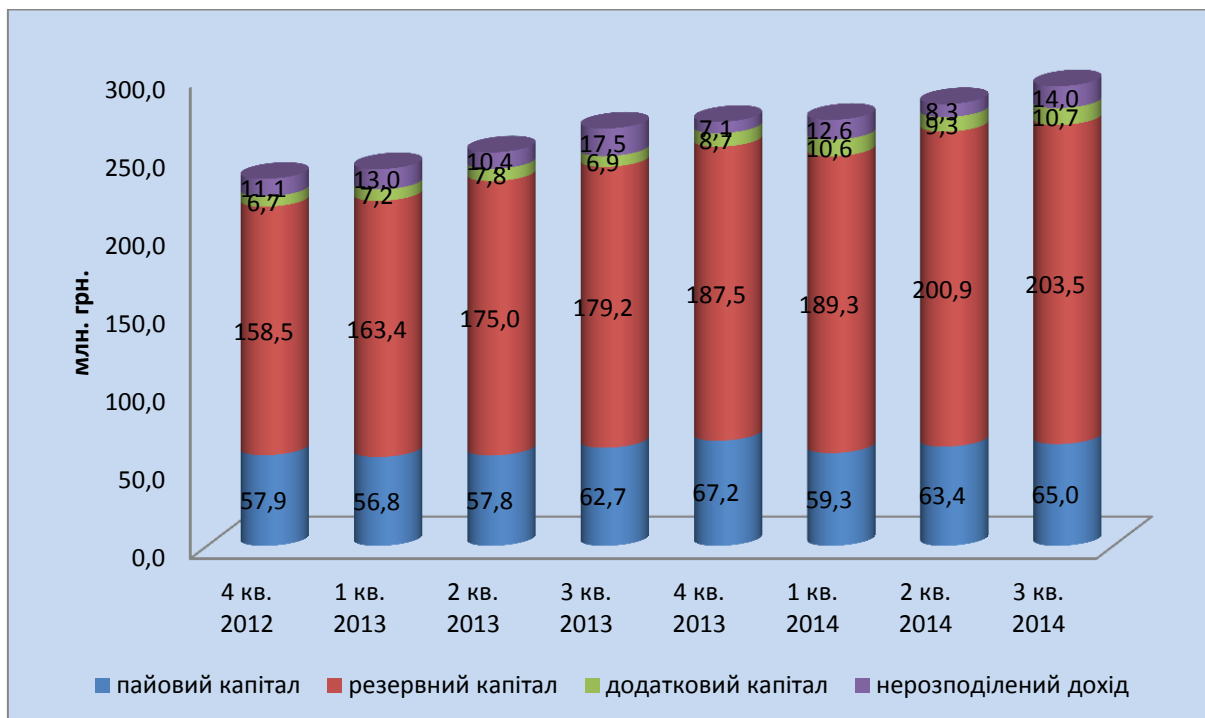

Рис. 10. Динаміка зміни частки структури капіталу 125 КС-членів ВАКС (на кінець періоду)

Таким чином, політичні й соціально-економічні події, що відбуваються в країні від початку року, призвели до економічного спаду. Зниження купівельної та кредитоспроможності українців на фоні девальвації гривні, відтік вкладів (внесків) з депозитних рахунків спілок призвели до погіршення фінансового стану кредитних спілок-членів ВАКС.

Водночас кредитні спілки-члени ВАКС вжили заходів задля зменшення ризиків, зокрема за рахунок зростання капіталу та його складових, а саме резервного й пайового капіталів. Також, спілки обмежили кредитування, надаючи перевагу позичальникам з позитивною кредитивною історією та високою платоспроможністю, аби забезпечити себе від зниження якості кредитного портфеля. Певну кількість вільних коштів спілки розміщують в ОКС, тим самим забезпечуючи високий рівень ліквідності й у випадку відтоку вкладів матимуть змогу швидко розрахуватися по своїх зобов'язаннях.

До того ж, кредитні спілки-члени ВАКС сформували резерв забезпечення покриття втрат від неповернутих позичок у повному обсязі в той час, коли питома вага заборгованості за неповернутим та простроченим кредитам у кредитному портфелі зростає.

Такий підхід до роботи кредитних спілок-членів ВАКС забезпечує високу надійність й якість надання фінансових послуг, а в умовах кризи продовжувати кредитувати пересічне населення, фермерів, сільгоспвиробників.

Матеріал підготувала аналітична служба ВАКС